MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL

Seduta tal-15 ta' Novembru, 2013

Citazzjoni Numru. 574/2012

Stephen Vella

Vs

Adriana Vella

Permezz ta’ rikors guramentat prezentat fil-5 ta’ Gunju 2012, l-attur qieghed jitlob li l-qorti:-

1. Tiddikjara li qatt ma kien tenut ihallas manteniment ghall-minuri Erica Dacoda, peress li m’hijiex bintu;
2. Tillikwida l-ammont ta’ manteniment u kull ammont iehor li hallas ghall-minuri Erica Decoda;

3. Tillikwida d-danni li sofra u li ghadu qieghed isofri minhabba l-agir ta' martu;
4. Tikkundanna lill-konvenuta thallas l-ammont li jigi likwidat, u dekorribbli mid-data ta' kull hlas.

Il-konvenuta wiegbet li (fol. 260):-

1. Ghandu jigi kkjamat fil-kawza Mario Borg, peress li l-kawza titratta dwar obbligazzjonijiet u drittijiet tieghu wkoll.
2. Il-ligi ma tipprovdix dwar hlas lura ta' manteniment li thallas.
3. F'dan il-kaz il-manteniment li thallas kien miftiehem bejn iz-zewg partijiet *ex contractu*. Ghalhekk *pacta sunt servanda*.
4. Meta fit-23 ta' April 1998 l-attur iffirma l-kuntratt ta' separazzjoni kien jaf li hemm dubju dwar il-paternita' tal-minuri Erica Decoda. Madankollu huwa xorta dahal ghall-obbligazzjoni bhala missier li jhallas il-manteniment.
5. Hi ma kienitx in *mala fede* meta ghamlet il-kuntratt ta' separazzjoni peress li kienet infurmat lill-attur li kellha relazzjoni barra z-zwieg.

Il-qorti semghet il-provi u rat l-atti.

Il-fatti huma:-

1. Il-kontendenti huma mizzewwgin.
2. Matul iz-zwieg twieldu Dylan (25 ta' Settembru 1993) u Erica Decoda (12 ta' Lulju 1996[1]).
3. Qabel twieldet it-tifla Erica Decoda, il-konvenuta dahlet f'relazzjoni ma' Mario Borg.
4. Il-kontendenti kienu sseparaw b'kuntratt pubblikat fit-23 ta' April 1998 u pubblikat min-nutar Dr Marco Burlo (fol. 7). Fil-kuntratt jinghad li l-partijiet ghandhom zewgt itfal. L-attur obbliga ruhu li jhallas lill-konvenuta s-somma ta' Lm40 fil-gimgha ghat-tfal minuri. Obbliga wkoll ruhu li jhallas spejjez straordinarji ghall-edukazzjoni u dawk relatati mas-sahha, fir-rigward tal-minuri.

---

[1] Ara certifikat tat-twelid a fol. 74.

5. Fid-29 ta' Novembru 2010, l-atturipprezenta ittra ufficjali (fol. 29) kontra martu fejn sejhilha biex thallsu lura l-flus kollha li kien hallasha ghall-minuri Erica Decoda. Fl-ittra jinghad li sar jaf li *"[….] ghalkemm registrata bhala bintu fuq ic-certifikat tat-twelid [vide Dok. A], mhux il-wild tieghu u ergo hu mhux il-missier bijologiku taghha [vide Dok. B]"* (fol. 29).

6. B'sentenza li nghatat mill-Qorti Civili Sezzjoni tal-Familja, fil-15 ta' Novembru 2011 fil-kawza **Mario Borg vs Adriana Vella**, Erica Decoda giet dikjarata li hi bint Mario Borg (fol. 21). F'dik il-kawza l-konvenuta ddikjarat: *"Illi ma hux kontestat li l-esponenti ghandha tifla li jisimha Erica Decoda li twieldet fit-12 ta' Lulju 1996 u dan skond kif jidher mid-dokument A u mhux qed jigi kontestat li l-konvenut Vella kellha relazzjoni extra-maritali mal-attur Borg biss,* ***pero' ma hix f'posizzjoni li tikkonferma li l-minuri msemmija hija t-tifla tal-attur stante li fil-perjodu meta giet ikkoncepita l-minuri Erica Decoda, il-konvenuta Vella kienet ghadha f'relazzjoni intima mar-ragel taghha l-konvenut l-iehor Stephen Vella kif ukoll f'relazzjoni intima mal-attur Mario Borg****. Ghaldaqstant, m'ghandux jigi prekluz lill-partijiet milli jipproducu test tad-DNA biex tigi solvuta din il-pendenza"* (enfazi tal-qorti, fol. 25).

7. Gialadarba gie ddikjarat li l-minuri Erica Decoda m'hijiex bint l-attur, huwa jrid li martu thallsu lura l-flus kollha li ta matul is-snin ghall-manteniment u bzonnijiet tal-minuri. L-attur qieghed jippretendi hlas ta' disa' u erbghin elf seba' mija u wiehed u tmenin ewro u sitta u tletin centezmu (€49,781.36) bhala pagamenti li ghamel ghall-minuri mit-12 ta' Lulju 1996 (data meta twieldet it-tifla) sat-2 ta' Novembru 2011 (l-ahhar jum li hallas manteniment ghall-minuri)[2], kif ukoll imghax ta' erba' u ghoxrin elf mitejn u tlieta u tletin ewro u erba' u erbghin centezmu (€24,233.44)[3].

Il-qorti tibda biex tosserva li m'hemmx htiega li Mario Borg ikun parti ghal dan il-process. Il-pretensjoni tal-attur hi fil-

---

[2] Il-pretensjoni tal-attur hi spjegata f'nota guramentata dettaljata li pprezenta fil-31 ta' Lulju 2012 (fol. 40-73).

[3] Ara fol. 71.

konfront ta' martu, gialadarba l-manteniment ta' Erica Decoda hallsu lilha. Mario Borg kien is-sieheb tal-konvenuta u l-attur m'ghandu l-ebda pretensjoni fil-konfront tieghu. Ghalhekk l-ewwel eccezzjoni ser tigi michuda.

L-Artikolu 3B tal-Kodici Civili jipprovdi:-

"Iz-zwieg jimponi fuq il-mizzewgin l-obbligu li jiehdu hsieb, imantnu, jghallmu u jedukaw lill-ulied li jigu miz-zwieg skond il-hila, xehtiet naturali u aspirazzjonijiet tal-ulied.".

Mill-atti hu evidenti li ghalkemm kien jezisti suspett li l-minuri Erica Decoda ma kenitx bint l-attur, ma kienx hemm certezza. Fil-kuntratt ta' separazzjoni jinghad li l-partijiet ghandhom zewgt itfal minuri (klawzola (ii)]. Mill-kuntratt hu evidenti li l-minuri kienet ikkunsidrata li hi bint l-attur, tant hu hekk li klawzola numru tnejn (2) titratta dwar it-tfal, fosthom li decizjonijiet dwar sahha u edukazzjoni ghandhom jittiehdu mill-konjugi flimkien u dritt ta' access ghall-attur. Il-qorti m'ghandix dubju li l-attur obbliga ruhu u fil-fatt hallas il-manteniment u spejjez relatati ma' Erica Decoda, ghas-semplici raguni li kien registrat bhala missierha. Kien biss bis-sentenza li nghatat fil-15 ta' Novembru 2011 fil-kawza 187/2009 li l-attur gie mehlus mill-obbligu li jkompli jhallas il-manteniment ghall-minuri. Sentenza li ghaddiet in gudikat gialadarba ma sarx appell minnha (fol. 28).

Il-konvenuta ssostni li l-manteniment li thallas ghal Erica Decoda sar a bazi ta' dak li ftehemu l-partijiet fil-kuntratt ta' separazzjoni. Ghalhekk kien hemm rabta kuntrattwali. M'hemmx dubju li gialadarba l-attur iffirma l-kuntratt, kellu obbligu li jhallas il-manteniment u l-ispejjez straordinarji ghall-edukazzjoni u sahha tal-minuri Erica Decoda. Obbligu li l-konvenuta kkonfermat li zewgha kien wettaq[4]. Hu evidenti li meta l-attur assuma l-obbligu kuntrattwali kien qieghed sempliciment jintrabat li jwettaq l-obbligu li l-ligi timponi fuq il-genituri, cjoe' li jmantnu lill-uliedhom. L-

[4] *"Nikkonferma li zewgi dejjem hallas il-manteniment li dwaru ftehmna"* (fol. 270).

obbligazzjoni li dahal ghaliha l-attur ma kenitx xi att ta' liberalita'. Ghalkemm qabel iffirma l-kuntratt kien diga' hemm suspett li ma kienx missier Erica Decoda, id-dubju kien jezisti. Tant dan hu minnu li rrizulta li wara l-pubblikazzjoni tal-kuntratt, l-attur kien ukoll ghamel zmien jezercita l-access ghat-tifla. Pero' mir-rikors guramentat ma jidhirx li l-*causa petendi* tal-attur hi li l-kunsens tieghu fuq l-att ta' separazzjoni kien per ezempju vvizjat minhabba zball.

Il-fedelta' hu obbligu principali taz-zwieg. Pero' f'dan il-kaz l-event dannuz ghall-attur ma kienx l-adulterju *per se* imma 'l fatt li l-konvenuta kellha tifla barra miz-zwieg. Din id-distinzjoni qeghda ssir gialadarba fi klawzola numru 12 tal-kuntratt jinghad: *"The parties agree and declare that saving what is contemplated on this deed, the said parties possess no reciprocal rights, claims and/or pretensions"*. Il-konsegwenza ta' tali dikjarazzjoni hi li l-attur ma setax, fil-futur, iressaq xi pretensjoni kontra martu ghal fatt li kkommettiet adulterju. Pero' mhux l-istess jinghad ghal fatt li kellha tarbija barra miz-zwieg. Meta saret is-separazzjoni konsenswali kien hemm biss suspett li t-tifla setghet ma kenitx bint l-attur. M'hemmx prova li l-attur kien qieghed isostni li t-tifla m'hijiex bintu, ghalkemm kien jezisti d-dubju. Jibqa' 'l fatt li f'dak l-istadju ma kienx hemm kwistjoni bejn il-partijiet dwar il-paternita' tat-tifla, tant li l-attur assuma l-obbligu li jmantniha, wettaq tali obbligu u kien ghamel ukoll zmien jezercita l-access. L-Artikolu 1718 tal-Kodici Civili jipprovdi: *"It-transazzjoni hija kuntratt li bih il-partijiet, b'xi haga li jaghtu, iwieghdu, jew izommu, jaghtu tmiem ghal kawza mibdija, jew jevitaw kawza li tkun sejra ssir"*. Ghalhekk hi l-fehma tal-qorti li l-klawzola numru 12 tal-kuntratt ma setghet qatt tikkomprendi vertenza li ma kenitx tezisti fiz-zmien tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt gialadarba hu evidenti li ma kienx hemm certezza dwar il-paternita'. Ghalkemm il-konvenuta qalet li meta sar il-kuntratt ma kenitx in *mala fede* (eccezzjoni numru 5), xorta ghandha r-responsabbilta' li tirrizarcixxi lill-attur ghad-danni li sofra b'rizultat tal-fatt li kellha tarbija fiz-zwieg. Irridu niftakru li skond il-ligi, tarbija mwielda minn mara mizzewwga, fic-certifikat tat-twelid taghha jrid jitnizzel isem zewgha bhala

missier it-tarbija (Artikolu 280 tal-Kodici Civili). Ghalhekk l-attur kellu dmir li jmantni lill-minuri. L-attur spicca jmantni wild li kellha martu barra miz-zwieg. Skond l-Artikolu 1031 tal-Kodici Civili, *"kull wiehed iwiegeb ghall-hsara li tigri bi htija tieghu"*. M'hemmx dubju li tezisti ness ta' kawzalita' bejn id-dannu li sofra l-attur u l-agir irresponsabbli ta' martu li kellha tifla barra miz-zwieg. F'dan il-kaz m'huwiex importanti min mill-kontendenti kien hati li sehhet is-separazzjoni. Madankollu l-attur ma tax prova ta' x'inhuma d-danni li permezz tat-tielet talba talab lill-qorti sabiex tillikwida.

Il-konvenuta argumentat li meta ffirma l-kuntratt ta' separazzjoni, l-attur kien jaf li hemm dubju dwar il-paternita ta' Erica Decoda, u b'danakollu xorta obbliga ruhu li jhallas il-manteniment. Id-dubju ma jfissirx certezza. Dubju li jidher li kellha l-konvenuta stess tant li fil-kawza ta' paternita', li Mario Borg ippropona fl-2009, iddikjarat li ma kenitx f'posizzjoni tghid min hu l-missier naturali. Jekk ma kenitx taf il-konvenuta x'inhi l-verita, ghallinqas hekk qalet, ahseb u ara kemm kien ser ikun jaf l-attur. Ghalhekk l-argument tal-konvenuta ma jregix. Dan apparti li fiz-zmien meta gie ppubblikat il-kuntratt hu evidenti li legalment l-attur ma setax jipproponi kawza ta' denegata paternita in kwantu mill-provi jirrizulta li ma kienux jezistu l-elementi mehtiega mil-ligi ta' dak iz-zmien sabiex tirnexxi kawza simili. Meta xehedet, l-attrici qalet li meta qalet lil zewgha bid-dubju li kellha dwar jekk Erica Decoda kenitx bintu, l-attur ma riedx jaghmel test tad-demm minhabba ommu. Il-qorti ma temminx din il-verzjoni, in kwantu:-

i. Irrizulta li l-attur kien mar jiehu parir minghand avukat u gie nfurmat li kif kienet il-ligi dak iz-zmien, ma kienx ikollu rizultat pozittiv kieku jipproponi kawza ta' denegata paternita. Fuq bazi ta' probabilita' l-attur ma kienx ifittex parir simili kieku ried izomm l-affarijiet mistura;
ii. Dak iz-zmien il-konvenuta setghet facilment, kieku verament riedet tkun taf x'inhi l-verita', taghmel test tad-demm bejn it-tarbija u s-sieheb taghha. Ma kenitx tiddependi mill-attur biex tkun taf jekk Borg huwiex il-missier naturali. Pero' kien biss wara li ntemmet ir-

relazzjoni ma' Borg u l-konvenuta li sar it-test tad-demm u gie determinat darba ghal dejjem x'inhi l-verita.

Minn dawn ic-cirkostanzi hu evidenti li l-konvenuta kienet komda li zzomm l-affarijiet kif kienu u b'dan il-mod l-attur dahal ghall-obbligu li jmantni lil Erica Decoda. Il-qorti temmen il-verzjoni tal-attur li kien talab lill-konvenuta sabiex jaghmlu test tad-demm biex ikunu jafu x'inhi l-verita, izda t-talba ma gietx milqugha. Bil-fatt li ghazel li jiffirma l-kuntratt ghalkemm kien jezisti suspett dwar il-paternita tal-minuri, ma jfissirx li kien qieghed jirrinunzja ghad-drittijiet fl-eventwalita' li fil-futur jigi ddikjarat li t-tifla ma kenitx bintu.

Waqt it-trattazzjoni saret riferenza ghas-sentenza ta' din il-qorti[5] fil-kawza **Mario Micallef vs Sandra Micallef Gravina** deciza fl-4 ta' Ottubru 2011[6] fejn il-qorti applikat l-Artikolu 1147 tal-Kodici Civili u kkundannat lill-konvenuta thallas lura lill-attur il-manteniment li kien hallas sad-data li fih inghatat sentenza fejn gie ddikjarat li l-minuri ma kenitx wild naturali tieghu. L-Artikolu 1147 tal-Kodici Civili jipprovdi:-

"kull hlas jissoponi dejn, u dak li jithallas bla ma jkollu jinghata, jista' jintalab lura".

Fil-kaz tal-lum ghandna l-obbligazzjoni li assuma l-attur fil-kuntratt ta' separazzjoni li jmantni lil Erica Decoda. Fl-indebitu oggettiv:-

"L'accipiens ***riceve un arrichimento in senso assoluto perche il credito non esisteva****. L'ipotesi piu' frequente si ha quando si paga in base a un atto invalido."* (Istituzioni di Diritto Civile, A. Trabucchi[7]).

Fis-sentenza hawn fuq citata l-qorti osservat li l-attur kien hallas il-manteniment ghaliex hekk kien obbligat jaghmel wara ordni tal-qorti; *"L-attur ma setax jehles minn din l-obbligazzjoni hlief wara pronunzjament tal-Qorti li*

---

[5] Imhallef M. Chetcuti.
[6] Bhalissa pendenti quddiem il-Qorti tal-Appell.
[7] Cedam (1981) pagna 729.

tiddikjara li l-wild [A] ma kienitx bintu ergo l-hlas li sar qua manteniment, gie perecepit mill-konvenuta bla causa originarja tar-rapport li jwassal ghall-obbligu tal-hlas tal-manteniment”. Ragunament li fil-fehma ta’ din il-qorti japplika wkoll ghal dan il-kaz, ghalkemm il-manteniment thallas b’effett tas-separazzjoni konsenswali li kkonkludew il-partijiet. L-attur kien qieghed iwettaq l-obbligu tieghu li jmantni lill-minuri gialadarba l-ligi stess tqiesu bhala l-missier naturali. Pero’ wara li nghatat is-sentenza li biha gie determinat li Erica Decoda hi bint Mario Borg, il-konsegwenza naturali hi li qatt ma kienet tezisti obbligazzjoni pekunjarja li l-attur imantni lill-minuri. Mela l-obbligazzjoni li jmantniha u li assuma fil-kuntratt ta’ separazzjoni, kienet bla *causa*. F’dan ir-rigward ma jistax jigi argumentat li meta l-attur hallas il-manteniment kien ghadu meqjus bhala l-missier naturali tat-tifla, ghaliex ladarba s-sentenza tal-qorti ddikjarat li l-missier naturali hu haddiehor, dak l-istat, li jiswa *erga omnes*, jmur lura ghall-gurnata tat-twelid ta’ Erica Decoda. Ladarba gie deciz li l-attur m’huwiex il-missier naturali tat-tifla, dan l-istat japplika mid-data tat-twelid, u ma jaghmilx sens, diversament, li l-attur ikun meqjus biss li m’huwiex il-missier naturali mid-data tas-sentenza. ‘Il fatt li ma jezisti ebda obbligu ta’ manteniment johrog mis-semplici fatt li m’huwiex missierha.

Ghal dak li jikkoncerna l-hlas li hu pretiz, il-konvenuta ma rribattitx ghal dak li l-attur iddikjara fin-nota guramentata li pprezenta fil-31 ta’ Lulju 2012, fejn ta spjegazzjoni dettaljata tal-hlasijiet kollha li ta lill-martu u x’qieghed jippretendi. L-attur qassam dan il-hlas fi tlett perjodi:-

i. 12 ta’ Lulju 1996 (data tat-twelid ta’ Erica Decoda) sat-23 ta’ April 1998 (data tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt ta’ separazzjoni). Dan hu perjodu li fih il-konvenuti kienu ghadhom qeghdin ighixu flimkien. L-attur qieghed jippretendi hlas ta’ €46.59 ghal kull gimgha. Fil-fehma tal-qorti l-pretensjoni m’hijiex ezagerata u ghalhekk it-talba ghall-hlas €4,332.63 ser tintlaqa’;
ii. 23 ta’ April 1998 sat-8 ta’ Gunju 2005;
iii. Awissu 2005 sat-2 ta’ Novembru 2011;

L-ammont komplessiv li jippretendi l-attur huwa ta’ **disa’ u erbghin elf seba’ mija u wiehed u tmenin ewro u sitta u tletin centezmu (€49,781.36)**.

Ghal dak li jikkoncerna t-tielet talba, l-attur ma ghamel l-ebda accenn fhix jikkonsistu d-danni li qieghed jippretendi. Ghalhekk din it-talba ser tigi michuda.

L-attur jippretendi wkoll hlas ta’ €24,233.44 imghax fuq l-ammonti li hallas bhala manteniment u ammonti ohra li hallas lill-konvenuta ghall-bzonnijiet tat-tifla[8]. L-imghax li qieghed jitlob l-attur hu spjegat f’paragrafi 29 sa 32 tan-nota li pprezenta fil-31 ta’ Lulju 2012. Hu evidenti li l-attur qieghed jippretendi imghax b’effett mid-data li fih ghamel il-hlas (ara r-raba’ talba). Dwar din it-talba l-qorti hi tal-fehma li:-

i. Fid-data li l-attur ghamel il-hlasijiet, dawn kienu dovuti gialadarba sa dakinhar kien ghadu jidher bhala l-missier naturali tat-tifla. Meta s-sentenza tal-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) saret gudikat, kien il-mument li fih twieled il-jedd li l-attur jitlob ir-rifuzjoni ta’ flus. Wiehed irid iqies ukoll li l-qorti m’hijiex tikkonkludi li l-konvenuta kienet taf b’certezza li t-tifla kienet bint Mario Borg. Dak li rceviet il-konvenuta sakemm inghatat is-sentenza kienet qeghda tircevih a bazi tal-ftehim li kkonkludiet ma’ zewgha. Ghalhekk ukoll ma jistax jinghad li kienet qeghda tircevih in *mala fede*.

ii. Hu b’din is-sentenza li l-ammont li hu dovut lill-attur gie likwidat. Il-principju generali huwa li *in illiquidis non fit mora*.

Ghaldaqstant, l-imghax hu dovut b’effett mil-lum.

Ghal dawn il-motivi l-qorti taqta’ u tiddeciedi l-kawza billi tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuta u tilqa’ l-ewwel, tieni u raba’ talba tal-attur b’dan li:-

[8] It-talba ghall-imghax hi kompriza fir-raba’ talba.

i. tikkundanna lill-konvenuta thallas lill-attur is-somma ta’ disa’ u erbghin elf seba’ mija u wiehed u tmenin ewro u sitta u tletin centezmu (€49,781.36), b’imghax mil-lum[9], cjoe’ rifuzjoni ta’ manteniment u flus ohra li l-attur ta lill-konvenuta ghal bzonnijiet tal-minuri.

ii. Tichad it-tielet talba. Spejjez a karigu tal-attur.

Salv ghal dak li nghad hawn fuq, spejjez a karigu tal-konvenuta.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM--------------------------------

[9] Ghalhekk tichad dik il-parti tar-raba’ talba fejn l-attur talab li l-konvenuta tigi kkundannata thallas l-imghax b’effett mid-data ta’ kull hlas.